

דין ברכת הגומל למי שתרום איבר מגופו

ש א ל ה : מי שתרום איבר מגופו לצורך השתלה לחולה מסוכן ומבריא לאחר הניתוח של הוצאת האיבר — האם צריך לברך ברכת הגומל?

ת ש ו ב ה : בדרך כלל מי שהיה חולה ומבריא — חייב בברכת הגומל. אכן, בנידון דידן התורם הכניס את עצמו לסכנה. ואף שגם הולכי מדבריות ועוברי ימים מכניסים עצמם לסכנה ובכל זאת חייבים לברך ברכת הגומל. יש לחלק בין המקרים, כי שם דרכו של עולם הוא לצורך הפרנסה וקיום העולם, והדבר נעשה לצורכו של הולך המדבר, אבל בתרומת איבר אין הדבר נעשה לצורכו כלל, ואדרבא הוא מפסיד בבריאותו ובשלימותו — יש מקום לומר שאין עליו לברך ברכת הגומל.

המחבר דן בהרחבה בדוגמאות דומות מהפוסקים שדנו בענייני ברכת הגומל במצבים שונים, ומסקנתו: „לכן בנידון חקירתנו, בהיות וברצונו הטוב הכניס את עצמו לסכנת הניתוח, ולא עוד אלא שיצא ממנו בחיסרון איבר, שהחסיר ממנו בהסכמתו, נראה מכל הלין שנתבאר להכריע שלא לברך ברכת הגומל, ועל כל פנים לברך בלא שם ומלכות“.

(שו"ת ציץ אליעזר, חלק י', סימן כ"ה, פרק כ"ג)

— — —

הגדרת המות בהלכה

ש א ל ה : האם המות הוא תהליך (ממושך או קצר), או שמא הוא מעבר חד ורגעי? ואם כן, האם נקבע המות על פי הפסקת פעילות המוח או הלב?

ת ש ו ב ה : מחבר המאמר סבור, שיש חשיבות לפעילות האיברים השונים כפונקציה של האורגניזם כולו ולא לחיוניותם כאיברים עצמאיים. המחבר מבאר את שיטת החתם-סופר (חלק יורה-דעה, סימן של"ח) לפיה קיימת הגדרה ברורה וחד-משמעית לקביעת רגע המות על-פי ההלכה. הקריטריונים הם: שיהא מוטל כאבן דומם, שלא יהא בו שום דופק ושתיפסק פעולת הנשימה.

כמו כן מוכיח המחבר מדברי הרמ"א (שולחן ערוך, יורה דעה, סימן של"ט סעיף א), ש„במקרה של גסיסה שיש במיתתו טובה לחולה, מותר למנוע ממנו חמצן או טיפול שיש בו כדי להאריך את נשימתו... ולא רק שמותר אלא שיש אוסרים לעכב יציאת הנפש באמצעות תרופות“.

(הרב שלמה גורן, שנה בשנה, תשל"ד, עמ' 125—130)

מקורות נוספים: אסיא, גליון ב', עמ' 41-40 ובמקורות שם; שם, גליון ג', עמ' 29—13; שם, גליון ד', עמ' 36 ו-41; שם, גליון י"א, עמ' 27.

— — —